

Irenej Lyonski

Zoper krivoverstva III, 11, 7-8

Štirioblični evangelij

Takšni so začetki evangelija: oznanjajo Boga, graditelja tega veseljstva, njega, ki so ga oznanjali preroki in ki je po Mojzesu dal postavo, Očeta našega Gospoda Jezusa Kristusa; poleg njega pa ne poznajo ne drugega Boga ne drugega Očeta. Tolikšna je zanesljivost teh evangelijev, da celo sami krivoverci pričujejo zanje in da vsakdo med njimi skuša izhajajoč iz njih potrditi svoj nauk. Tako ebioniti uporabljajo samo Evangelij po Mateju, toda ta isti evangelij jih zavrača v tem, kar narobe menijo o Gospodu. Markion je obrezal Evangelij po Luku, še ohranjeni odlomki pa kažejo, da je bogokletnejš edinega pravega Boga. Tisti pa, ki Jezusa ločujejo od Kristusa in pravijo, da je Kristus ostal netrpljiv, Jezus pa je trpel, dajejo prednost Evangeliju po Marku; toda, če ga berejo z ljubeznijo do resnice, se lahko še popravijo. Valentinovi učenci pa za dokazovanje svojih dvojčkov izdatno uporabljajo Evangelij po Janezu; toda on sam zavrača njihovo nepravilno učenje, kakor smo pokazali v prvi knjigi. Ker torej ti, ki nam ugovarjajo, pričujejo za evangelije in jih uporabljajo, je naš dokaz na njihovi osnovi trden in resničen.

Število evangelijev ne more biti ne večje ne manjše, kot je. Ker obstajajo štirje konci sveta, v katerem bivamo, in štirje glavni vetrovi (*spiritus*) in ker je Cerkev razsejana po vsej zemlji — steber in opora Cerkve¹ pa sta evangelij in Duh (*spiritus*) življenja — , sledi, da ima Cerkev štiri stebre, ki od vsepovsod vejejo nepropadljivost in oživljajo ljudi. Iz tega je razvidno, da nam je Beseda, ki je snowalka vsega, ona, ki sedi na kerubih in združuje vse,² ob svojem razglašenju ljudem dala štirioblični evangelij, ki ga združuje en Duh. Tako pravi tudi David, ko prosi za njen prihod: *Ti, ki sedi na kerubih, pokaži se.*³ Kajti kerubi imajo štiri obličja⁴ in njihova obličja so podobe delovanja Božjega Sina: *prvo živo bitje, podobno levu,*⁵ označuje njegovo moč, odličnost in kraljevskost; *drugo, podobno juncu,*⁶ kaže na daritveno in duhovniško službo; *tretje, ki ima obličje kakor človek,* jasno opisuje njegov človeški prihod; *četrto pa je podobno letečemu orlu*⁷ in kaže dar Duha, ki leta nad Cerkvijo. Evangeliji bodo torej soglašali s temi bitji, na katerih sedi Kristus Jezus.

¹ Prim. 1 Tim 3,15.

² Prim. Mdr 1,7.

³ Ps 79,2.

⁴ Prim. Ezk 1,6.10.

⁵ Prim. Raz 4,7.

⁶ Prim. Raz 4,7.

⁷ Prim. Raz 4,7.

Evangelij po Janezu takole razlaga njegovo odlično, močno in slavno rojstvo iz Očeta: *V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Beseda je bila Bog;*⁸ in: *Vse je nastalo po njej in brez nje ni nastalo nič.*⁹ Ta evangelij je zato poln poguma; takšno je namreč njegovo obličje. Evangelij po Luku, ki ima duhovniški značaj, se začne z duhovnikom Zaharijem, ki daruje Bogu;¹⁰ že se je namreč pripravljalo pitano tele, ki bo darovano zaradi najdenja mlajšega sina.¹¹ Matej pa razlaga njegovo človeško rojstvo, ko pravi: *Rodovnik Jezusa Kristusa, Davidovega sina, Abrahamovega sina;*¹² in zopet: *S Kristusovim rojstvom pa je bilo takole.*¹³ Ta evangelij ima človeško obličje, zato skozi ves evangelij Gospod ostane krotak in ponižen človek.¹⁴ Marko pa začena s preroškim duhom, ki od zgoraj prihaja k ljudem. Ko pravi: *Začetek evangelija, kakor je zapisano pri preroku Izaiju,*¹⁵ kaže na krilato podobo evangelija, zato tudi oznanja jedrnato in hitro; takšen je namreč preroški značaj. Pa tudi sama Božja Beseda je z očaki, ki so bili pred Mojzesom, govorila v skladu s svojo božanskostjo in slavo; tistim, ki so bili pod postavo, je podelila duhovniško in služabniško službo; nato je za nas postala človek, na vso zemljo poslala dar nebeškega Duha, ki nas ščiti s svojimi krili.¹⁶

Kakršno je bilo delovanje Božjega Sina, takšno je bilo obličje živih bitij, in kakršno je bilo obličje živih bitij, takšen je bil značaj evangelija: štirioblična živa bitja, štiriobličen evangelij, štirioblično Gospodovo delovanje. Zaradi tega so bile človeštvu dane štiri zaveze: prva pred potopom, v Adamovem času; druga po potopu, v Noetovem času; tretja, ki je postava, v Mojzesovem času; in četrta zaveza, ki prenavlja človeka in v sebi povzema vse, zaveza, ki je po evangeliju in ki dviga ljudi ter jih na perutih nosi v nebeško kraljestvo.

Prevedel Benjamin Bevc

⁸ Jn 1,1.

⁹ Jn 1,3.

¹⁰ Prim. Lk 1,9.

¹¹ Prim. Lk 15,23.30.

¹² Mt 1,1.

¹³ Mt 1,18.

¹⁴ Prim. Mt 11,29.

¹⁵ Mr 1,1–2.

¹⁶ Prim. Ps 16,8; 60,5.